

Żywobycie śwynty Barbary.

Joanna Sodzawiczny

Osoby:

Berbla¹ – Barbara, cera

Fater

Janioł

Prolog

List łojca do cery.

Czytany głosym łojca abo głosym cery.

Cera,

bydzie to już łozym lot nazadek jak zech ci zezwolił na smykanie się po świecie. Chciałaś rajzować toś rajzowała. Samaś zaczęła sztyudyrować roztomańte rube ksionżki. Na to tyż dołech ci zwola ale tera padom że mosz ciś ku chałpie. Jo już je stary kobyr, coroz czynści mie cosik morzy. I tera jeżeś mi tukej potrzebno a niy kańs tam fort łod chałpy. Bestoż padom: mosz się do chałpy wrocić i tak co bych cie sam widzioł niy niyskorzi jak za dwa tydnie. Eli by ci jakich gupot do łeby niy nalazło to wroz z tym brifym posyłam dwoch chopa. Pomogom ci tasze nosić i do chałpy nazot skludzom.

Chow się, Fater!

Akt I

Berbla: Witejcie łojciec. Ciesza się że Wos widza w dobrym zdowiu... Pisaliście w brifie że słabujecie...

Fater: Berbla! Nareszcie! dugoch musioł czekać...

Berbla: Padoleś że mom czas dwa tydnie, gynau dzisioj mijo. A to niy tak drap pociepać wszyjtko i przyjechać tukej.

Fater: Dobrze! Dobrze żeś już je i widza żeś wygryfniała. Licko gładkie, ślypka modre i fest żeś niy zrubła...

Berbla: Dzienukuja Wom łojciec za te.... dobre słowa ?

Fater: Szwoczki już na ciebie czekają, nowych klajdów ci naszyją yno mosz je przypilnować co by były richtig fajnije i niy mosz w nich wyglądać jak jakie fifydło.

Berbla: Jeszcze roz dziynkuja ale niy wiym czym zech se zasłużyła na nowe szaty....

Fater: Cicho! Niy zawodzej mi sam tera. Musza jeszcze pora rzeczy łobsztalować. Twój karlus przyjedzie sam w przyszym miesiącu. Wszytke musi być przyrychtowane..

¹ U nos w doma na Ciotka Barbara padali Berbla, niy wiym czy to tak yno u nos czy u inkszych tyż się tak trefiało ale bestoż bohaterka się tak mianuje.

Berbla: Moj karlus ? Co mo być narychtowane ? Chyba musisz mi to wytuplikować ?

Fater: Co ci mom tuplikować ? Wydowosz się! Twój karlus przyjeżdzo i musisz być wysztiglowano....

Berbla: Fater ale jo żodnymu nic niy łobicywała... Jo niy mom karlusa...

Fater: Mosz boch ci go som łobsztalowoł. Synek naszych somsiodów. Sie łohajtocie, ty bydziesz miała chopa, łon się dobrze wżyni, gołodupiec to ni ma to i majontek zysko.

Berbla: Ale łojciec... jo niy chca... jo już przysiągła Ponboczkowi że byda jego.

Fater : Komu?

Berbla: Jak jo rajzowała toch poznała tako nowo wiara. W Ponboczka, łon je nojwiynkszy i nojmiłósnierszy ze wszystkich...

Fater: Jeszcze jedyn bog? Kery to wymyślił ?

Berbla: Łon ni ma jeszcze jedyn. Łon je Jedyny!

Fater: Gupoty mi sam jakieś ciśniesz. Wierz se w co chcesz. Jak się wydosz to mie to bydzie jedno...

Berbla: No ale.... Skuli tego larmo... Jo się chca wydac ale za niego...

Fater: A skond łon je? Zabraný? Majątek wielki? Kajś ty go trefiła ? Czamu się Ponboczkiem mianuje ? Eh dobra, niych sam przyjedzie. Pogodomy i się łobejrzy. Jak mo rubszy portmanej łod tego coch jo ci nasztalowoł to dom wom zwola....

Berbla: ale Łojciec... bo łon niyż yje.....

Fater: Co? Co ty mi tu wciskosz ? Wzion i umar a ty się za niego chcesz wydować ?

Berbla: No bo Żydy go zabiły ale łon zmartwychwstoł , potym wloz do nieba..... To ni ma take leke do wytuplikowanio..

Fater: Jo widza że tyś się na tych rajzach gupot nasuchała.. Umar a żyje. Widzioł go fto łod tego czasu ?

Berbla: No niy... ale... no niy wiym jak ci to padać. Tego tak leko niy idzieć opowiedzieć.. w to cza uwieżyć...

Fater: Smolisz mi sam i tyła... Padom, wydosz się to se wierz w co chcesz. To już bydzie staranie twojigo ślubnego...

Berbla: No ale ło to się rozchodzi. Że jo chca się za Jezusa wydać.

Fater: dyć tyła coś mi padała że łon umar, to jak ty to chcesz zrobić ?

Berbla: Bo jo mu przed ołtarzym przysięgła i tera to jo do niego dziynnie rzykać i prosza Go o roztomańte łaski do ludzi...

Fater: Kule, dziółcha, rzykej se kaj chcesz i do kogo chcesz.. po ślubie!

Berbla: Jo niy póda za żodnego karlusa!

Fater: Pódziesz! A żeby ci się lepi ło tym myślało to cie koża zamknąć na chwila w wieży. Posiedzisz, pomyślisz, zmądrzejesz. Wyleziesz jak rozumu nabieresz.

Berbla: Moga is do wieży. Jo mom przy sia wszystko co poczebuja. Ponboczka w sercu czimia i łon mi styknie....

Fater: Łobejrzymy co bydzie jak tam posiedzisz o suchym pysku. Brać mi jom sprzed łoczow i zawrzijcie jom we wieży.

Akt II

Berbla: Ponboczku mój jedyny, jo cie prosza, nadej tymu moimu fatrowi rozumu. Łon tego niy umi spokapic że jo Ciebie pszaja i żech se Ciebie wybrała. Jo yno Ciebie chca i ty mi stykniesz. Prosza Ponboczku, prosza wysuchej mie.....

Fater: Berbla! Berbla !

Berbla: Ja Fater ?

Fater: Głodnoś ? Czeci dziyń tam siedzisz, zjadłabyś co ?

Berbla: Ja łojciec, choby i kraiczek chleba i ło woda prosza... fest mie suszy

Fater: Niyh i tam fto do wody ale yno poł szolki... a pojeś dostaniesz jak mi powiysz czy pódziesz za karlusa ?

Berbla: Niy łojciec. Niy póda. Padałach Wom że jo już mom swoigo ślubnego....

Fater: Ja umartego kerego żodyn niy widzioł... Berbla jo się dowiadywoł o tym twoim Jezusie co to łaził i niby nauczoł... Powiem ci tela: Cysorz je fest niy rod żeby te historyje ło nim łopowiadać. Padoł że koždy fto ło tym bydzie papłoł położy łeb na gnotek... Lepi do cia jakbyś się ugnyla i karlusa wziyna. Bajtle bydziesz miała gupoty ci z łeby wyluftują...

Berbla: Niy łojciec.... Jo wom padała że jo już mu łobiecała....

Fater: Pierona Kandego! Wiedziółech że mom cie do ty Nikodemii niy puszczac ale matka się uparła i tera mosz! Zawsze żech godoł że niy cza żodnymu suchac babskigo kwynkanio. Suchej cera, jo niy chca do ciebie źle. Synek zabrany. Bitny. Z wyglądu tyż ujdzie. Niyh przyjedzie, poznosz go, pogodocie można na jaki szpacyr pudziecie i wtedy się łoboczy co ?

Berbla: NIY! Jo już wybrała

Fater: Jerona babo zmuszsz mie żebych zrobił coś czego niy chca. Jak mi się tera niy zgodzisz to szmary dostaniesz..... Batym koża po rzici naczaskać!

Berbla: Jo już wom pedziała coch wybrała a wy robcie co chcecie.

Fater: Eli tak to: Staże, jak piźnie sześ na wieczor to jom stąd wyciągnięcie i przy wszystkich ji wyszczylocie. Dwadziścia razy po goły rzici. Tu na placu przy wszyjskich. Niy ch gańba bydzie jeszcze wyynkszo!

Berbla: Ponboczku prosza cie o zmiłowanie. Prosza wysuchej prośby twoi cery, jo się boja. Prosza cie dej mi siła żebych poradziła to szczizmac abo zrob coś co je yno w twoi mocy

Naroz się fest jasno zrobiło w celi i Berbla uwidziła Janioła kery ji padol:

Janiol: Niy boj się Berbla, niy strachej sie, twój łojciec łobiecoł ci szmary ale skuli tego że tak Ponboczkuwi zawieżyłać łon mie sam posoł i mom ci łod niego padać że ty niy bydziesz czuła dzisioj żodnego bólu... jak cie bydom prać to tak choby cie yno piyrzym szmyrali. Ponboczek ci pszaje a ty ufej mu dali...

Fater: Berbla sześ pizło, wylazuj!

Akt III

Fater: Berbla doś tego. Gańby żeś mi wczoraj narobiła jak żeś się zaczyła chichrać jak cie prali. Tera jedne ludziska padajom cośje czarownicom a inksi wołają że sie z obą niy poradza dać rady. Jo już ci tego niy mogaa przepuścić! Abo mi przyznosz recht abo inakszy bydymy godać!

Berbla: Łojciec jo życie swoje łoddała Ponboczkuwi. Jo mu pszaja i wiyom że łon tyż mie pszaje. Róbcie jak uważocie że trza. Jo wiyom swoje i się niy ugna!

Fater: Jak tak to łoboczymy czy cie tyn Ponboczek bydzie chcioł jak szpetno bydziesz... Staże! Rozkazują wom łobciąc ji cycki. Żodyn chop cie już niy bydzie chcioł. Bo kery by se wzin płasko baba?

Berbla: Ponboczku zmiłuj się nadymną...

Po dłuższy chwili

Fater: I co , tera bydziesz sy mną lepi godać?

Berbla: Ale jo wom fater w niczym niy zawiniła.... Jo wom ani razu niy odpyskowała. Padom wom yno jako je moja wola. Jak już to wyście mie łocyganili i cygaństwym zmusili co bych nazot przyjechała. Padaliście żeście że wos choroba morzy i że mie poczebujecie.

Fater: Boch cie poczebował. Chciołech cie wydać. Karlus zabrany nic by ci niy brakowało w życiu ani pinyndzy ani szatów ani nic. A tera co? Taki szpetny to cie żodyn niy weźnie.

Berbla: Toż tera mi docie spokoj? Moga sam łostać i rzykać ?

Fater: NIY! Ludzie się już sy mnie śmieją że cery do porządku przykludzić niy umia. Toż tera bydzie tak: abo powiysz przy wszyjskich że żeś fandzoliła i że jo miol recht i że tera już mie usuchniesz abo położysz gowa na gnotek! Taki mosz wybor

Berbla: Fater zrozumcie że jo niy mogą tak padać, jo bych się wtedy zaparła Ponboczka a tego zrobić niy chca! Niy zrobia tego!

Fater: Twój wybór, jutro z rana gowa na gnotku położysz. Som ci jom utna bo inaczy ludzie bydom godać że mi cera na łeb wlaźła. Rychtuj się!

Berbla: Ponboczku zmiłuj się nadymną. Jo je niygodno żeby stować przed tobą ale prosza łodpuść mi wszystkie grzychy i przewinienia. Wybocz tyż moimu łojcu. Niych mi się stanie podug woli Twoi.

Rano Berbla gowa na gnotek położyła, Fater się zamachnął i jednym ciynciem gowa ji urżnoł ale zaro tyż pieron go szczelił i na miejscu trupym położył. Berbla ponoć jeszcze dychała aż i keryś do gymby hostio wsadził, dziepiero potym łona wziyna i umarła.

Epilog:

Janiol: Berbla, Berbla łotworz łoczy! No już, już żeś sam je. Sam ci żodyn już niy ukrziwdzi.

Berbla: Ale kaj jo je ?

Janiol: No tu, w niebie, Ponboczek wzion cie do sia. Uwierzyłaś, niy ugiełaś się bestoż je żeś sam tera.

Berbla: Ale to jo żyja czy niy żyja ?

Janiol: tam na dole to żeś umarła. Tam cie już ni ma. Tera tukej żyjesz. Tak jak Jezus na ziymi łobicywoł tak to je tukej spełnione. My som fest radzi żeś sam do nos trefiła... i powiym ci że Ponboczek już na ciebie czeko. Padoł że już to spokapisz co to się podziolo to mosz tam do niego przyjs na wyrch. Jo ci padom jak cie bydzie maszketami częstowoł to bier, a schowej trocha do kapsy do mnie. Takich maszketów jak łon mo to nikaj niy skosztujesz. NIKAJ ! Nawet na łodpuście u Widery. Suchej, jeszcze ci jedno powiym. Tam na wyrchu padajom że Ponboczek mo do ciebie specjalno fucha... Bydziesz patronkom bergmonów i hamerników...

Berbla: Patronkom; co to znaczy ?

Janiol: No że terozki to do ciebie bydom rzykać. Tyś chocioż się boła toś się niy ulynkła to tera ci co się w robocie bojom do ciebie rzykać bydom. Musisz na nich paczeć a w szczególności dować pozor na bergmonów, grubiorzy, ryli, kopoczy, hajerów i hamerników no i tyż trocha na tych co mo ich gwałtowno śmierć spotkać...

Berbla: ale że jo? Jo podołom ?

Janiol: dziółcha podołałaś za życio to i tera dosz rady. A jeszcze ci jedno powiym i to je tera nojlepsze... Ponboczek chce ci tyż dać Śląsk pod opieka. Kule. Ty nie mosz pojęcia jak tam je fajnie. Koždy z nos chce tam lotać. My sam momy tako raja kedy fto tam leci. Nojlepsze miejsce na cołki Ziymi. W każdym razie jakbyś tam kedy co poczebowała to weź mie pośli. Bydziesz pamiętać ja ? A tera podź zakludza Cie. Ponboczek je wieczny ale niy lubi czekać.

